

Datum: 15.03.2012

SLOVENIJA

Rubrika, Oddaja: Portret

Web:

Stran,Termin: 24

Naklada:

Žanr: Intervju

Površina, Trajanje: 1331.06

Avtor: PATRICIJA MALIČEV

Darja Reichman, igralka

RAZGLEDNICE ZA DARJO

Darja Reichman je Ljubljančanka, hči ilustratorke Jelke Reichman. Leta 1990 je diplomirala na ljubljanski AGRFT v razredu prof. Dušana Mlakarja. Igrala je v različnih slovenskih gledališčih: v sezona od 1990 do 1995 je bila redno zaposlena v SLG Celje, od leta 1995 pa je stalna članica Prešernovega gledališča Kranj. V gledaliških hišah SNG Drame v Ljubljani, SLG Celja, Mestnega gledališča ljubljanskega in zadnja leta v Prešernovem gledališču v Kranju je ustvarila več kot petdeset igralskih stvari. S sinom Jušem ter pesnikom, pisateljem in esejestom Iztokom Osojnikom živi v prestolnici.

Našli sva se v eni od garderob kranjskega Prešernovega gledališča. Ob devetih zjutraj je bila lepa, čila in svežih misli. Dobro uro zatem je bila na vajah že Maša iz Čehovih Treh sester, ki jo bodo v režiji Oliverja Frliča premierno uprizorili 15. marca.

So občutki o tem, kaj je igra, podobni tistim, ki ste ga v zvezi s tem poklicem imeli takoj po akademiji?

Mislim, da me danes izpoljuje nekaj popolnoma drugačnega. Takrat sem bila precej nevedna. Toliko sem se ukvarjala sama s seboj – tega je že skoraj dvajset let ... odebelenih. Ne spomnjam se odnosov, ljudi ob sebi. Zdaj pa je nasprotno. V meni se je toliko nabralo, toliko vlog sem že odigrala, toliko sem jih videla, da je popolnoma drugače. V tem pogledu sem precej manj nedolžna kot na začetku. Ravno pred kratkim mi je Oliver Frlič rekel, da imam preveč »vključen« razum. Sama sebe si cer ne vidim tako. Včasih se sprašujem, ali je to v redu. Vendar je. Če bi igralec pri svojem delu uporabljal samo čustva, bi ga to preveč izčrpal. Na odru igralci nismo vedno znova enaki, čeprav režiserji od nas to zahtevajo.

Katera čustva je težje odigrati na odru? So morda to tista, ki jih tudi v življenju ne izživimo zlahka?

Kot igralko me najbolj zanimajo najzahtevene in najcelovitejše vloge, ki niso stereotipne in ne dopuščajo enoznačnih likov, ampak vključujejo veliko, pogosto tudi nasprotujočih si podtonov, predvsem pa skrajnih dometov. Takšna je bila na primer Hedda Gabler, ki na prvi pogled ustvarja vtis mrzle, trde ženske, v resnici pa gre za eno od etično in čustveno najčistejših in najbolj nezljomljivih ženskih likov v dramski literaturi, če že ne v literaturi naplomb. Kadar lahko igram tako zahtevno čuteče in tudi v življenjskem smislu izbrušene vloge, to doživljjam kot največji možni dar, ki mi ga daje gledališče.

»Iztok je na začetku – v času velike zaljubljenosti – napisal knjigo Razglednice za Darjo. Takrat sem v Celju igrala velike vloge; morda sem mu malce bezala in je zato pisal takšne pesmi (smeh).«

Tako po študiju ste se zapodili v delo, delali, garali, se vozili v Celje in izkorisčali ponujene priložnosti. Kaj se v tem obdobju zagnanosti zgodi z zasebnostjo mladih igralk?

Ko sem se odločila za službo v Celju – tam sem dobila »njiveč« –, sem pač ogromno delala. Nišo imeli mladih igralk, kar mi je omogočilo, da sem preigrala vrsto vlog in dodobra izbrusila svoje znanje. V tistem obdobju sem spoznala tudi svojega življenjskega sopotnika.

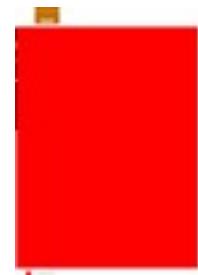
Kako vama je šlo, ko pa vas nikdar ni bilo?
Je šlo (smeh). Tudi zato, ker je starejši od mena in je bil precej bolj zrel. Razumel je, da si želim igrati in da me večinoma ni. Precej pozno sem se odločila za otroka – naj kar povem, da vse do tridesetelega leta v meni ni bilo te želje. Obletnico imava osmega marca; takrat sva se spoznala in minilo je dvaindvajset let.

Se v vseh teh letih niste nikoli zagledali v katerega od soigralcev?
O ja, saj se zaljubiš. Na eni strani morajo biti čustva popolnoma odprta ... Zdaj tega ni več (smeh), leta naredijo svoje. Bili so trenutki, ko je s kom preskočila iskrica. Ampak pozneje sem se začela spraševati; kaj pa bo drugače? Zaljubljenost namreč mine.

Imate radi Čehova?
Zelo. Že davno sem pod vodstvom Mileta Kurna igrala vlogo Sonje v Stričku Vanji. Kadar berem Čehova, imam občutek, da lahko poosbim vsakega od njegovih likov.

Precej dobro razume žensko dušo.
Žensko in moško. Njun odnos. In majhne skrite stvari v človeku, ki jih velikokrat ne pokaževo.

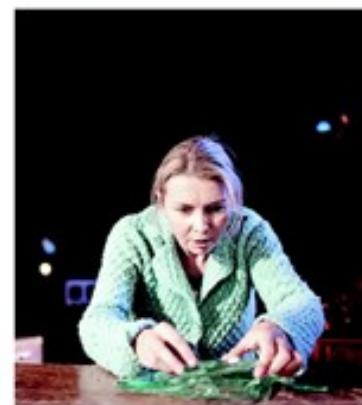
Ste si v zasebnem življenju kdaj pomagali z besedami, dejanji, ki so jih v svoja besedila in vloge polagali dramatiki?

Fotografije so iz različnih predstav, v katerih je igrala Darja Reichman.

»Na odru vedno ostaneš to, kar si. Vedno sem Darja. Tista notranja, seveda.«

Morda zato lažem živim. Morda lahko prav zato človek z nekom tudi ostane skupaj. Veliko stvari izživi. Izživiš jih na odru.

V Treh sestrarjih je eden osrednjih motivov hrepenenje. Ga kdaj do konca izživimo?
Mislim, da ne.

Katero hrepenenje najdlje nosimo v sebi?
Iskanje ljubezni. Vse življenje jo iščemo. Za nekoga je mesena in fizična, za drugega je nenehno dajanje, potem je ljubezen do otroka ...

Imate kakšne vloge raje od drugih?
Z leti sem spoznala, da mi režiserji namenjamjo zelo različne, predvsem pa zelo skrajnelike. Na eni strani so to plašne, grde, asekualne ženske, recimo v Limonadi Slovenici, ki jo zdaj igram; pri Revizorju mi je Mateja Koležnik dodelila vlogo ženske, ki nima moškega in ki ji smrdi iz ust, v Teti Magdi sem bila spet seksualno nerealizirana ženska ...

Kot Mia Farrow v Allenovih filmih ...

Tako nekako, ja. Potem pa, na drugi strani, Maria iz Lovskih scen iz Spodnje Bavarske, mesena ženska, obdana z moškimi, Maša v Treh sestrarjih Čehova, pa Neznanka Pirandella, ki jo je režiral Pipan, in Veronika Deseniška. Gre za vloge žensk, ki ljubijo in živijo ljubezen – ampak so na koncu kljub temu pogubljene. Tako jih pač zapišejo dramatiki (smejh). Nato pa pridejo še samobitna, neomajna Hedda Gabler, ki ne poklekne pred pokvarjeno družbo, plemenita Schillerjeva Lady Milford ali vlo-

ga v Crimpovi predstavi Kako jemati njeno življenje v režiji Jerneja Lorencija. To so vse zelo ustvarjalne vloge.

Od malega ste obdani z umetnostjo.
Predvsem z likovno umetnostjo. Bila sem okrožena z estetiko – mama je velik estet. Vse povsod okoli mene so bile slike in knjige. Oče je sicer strojni inženir, a je igral klavir. V glasbi sicer nisem najboljša, a že od malega so me vodili na abonmajske koncernte v filharmonijo; vadila sem tudi klavir, čeprav ni sem bila preveč uspešna. Nimam najboljšega posluha. Vesela pa sem, da je sin, nasprotno, res nadarjen za glasbo. Toda najbolj so me zaznamovali knjige in morda sem si prav zaradi njih našla takšnega partnerja.

Imate radi njegove pesmi?
Imam.

Se prepozname v kateri od njih?
Iztok je na začetku – v času velike zaljubljosti – napisal knjigo Razglednice za Darjo. Tako sem v Celju igrala velike vloge; morda sem mu malce bežala in je zato pisal takšne pesmi (smejh). Pesmi iz te zbirke so zelo lepe.

Kaj pa danes, še piše o vas?
(Smejh) Ravno zadnjic sem šla na Trnovske terete, kjer je na Prešernov dan prebiral najnovješe pesmi, povezane z današnjim svetom. On začne brati in jaz se nekje vmes prepoznam kot motnja, v smislu, »vmes me je trikrat zmotil telefon«. Seveda mi je bilo jasno,

da sem ta telefon jaz. No, to se zgodi po dvaindvajsetih letih (smejh). Rada imam njegove pesmi; seveda so zahtevne, toda rada imam tudi Ivana Minattija. V Kosovelu sem bila skorajda zaljubljena, pa v Murna, Jenka, Ketteja ... V srednji šoli, ki mi ni bila ljuba, pa vse do takrat, ko sem spoznala teater, mi je literatura razveseljevala življenje. Strašansko rada sem jo brała na glas.

Igra in življenje.

Na odru vedno ostaneš to, kar si. Vedno sem Darja. Tista notranja seveda. Lahko se zjokam samo tako, kakor se zares zjokam, na odru lahko samo tako nekoga naderem, kakor koga naderem doma. Zato mi včasih mama, kadar pride na predstavo, po njej reče, ja, saj to pa poznamo ... Na odru dam vse od sebe, iz drobovja gre ven, od kože naprej ... Včasih je to laže narediti, drugič teže.

Nepozabni ste kot Laura v Tennesseejevi Stekleni menažeriji.

Tudi zame je bila to ena prelomnih vlog. Včasih mi je med delom težko, in takrat se spomnim na Stekleno menažerijo. Tako v ustvarjalnem kot v navadnem življenju so vrhunci in vloga Laure je bila zagotovo eden od njih.

Kaj se zgodi takrat, ko nam sanje uspe živeti?

Tudi tu bi lahko pomen besed obrnil na glavo. Nobenega dvoma ni, da izkušnje in spoznanja, ki jih živim na odru, tudi v vsakdanjem življenu pomenijo dragoceno oporo in napotek. Kajti gledališče je zgoščen svet v malem, gledališke igre pa pomenijo izkristalizirane stvarne življenjske razmere in usode. Živeti sanje v živo pomeni, da se tudi v vsakdanjem življenu pogosto znajdem v okoliščinah, ki sem jih nekako že doživel na odru. Tako v njih pogosto prepoznam možnosti in izhode, kakor bi jih že kdaj prej zares izkusila. Gledališče torej pomaga, da tudi v realnem svetu »živim v sanjah« in prozaično vsakdanjost doživljjam resno in poglobljeno. Včasih se morda celo preveč dramatično odzovem na povsem nepomembne zadeve – ampak na to me opozorita tako Juš kot Iztok in me takoj odločno ustavita.